

علی علیه السلام

و استمرار انسان

شرحی بر نامه ۳۱ نهج البلاغه

امام امام علی علیه السلام به فرزندش امام حسن علیه السلام

سید عبدالمجید فلسفیان

www.ketab.ir

تبرستاننامه
عنوان قرارداد،
عنوان و نام پدیدآور:
فرزینش امام حسین علیه السلام، سید عبدالمجید فلسفی،
تهران: انتشارات ذی القعدة، ۱۳۹۸
موضوعات نشر:
موضوعات ظاهری،
وضعیت فهرست نویسی،
یادداشت،
عنوان دیگر:
فرزینش امام حسین علیه السلام، سید عبدالمجید فلسفی،
عنوان اصلی (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ق، ۴ ق، نامه ها
Correspondence – Imam I, 600-661, Nahjol – Balaghah, Ali ibn Abi Talib
عنوان اصلی (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ق، ۴ ق، نامه ها
Nahjol – Balaghah – Criticism and interpretation
عنوان اصلی
Islamic ethics
راه و رسم زندگی (اسلام)
Religious aspects * – Conduct of life
عنوان اصلی (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ق، ۴ ق، نهج البلاغه، شرح
Nahjol – Balaghah, Commentaries Ali ibn Abi Talib, Imam I.
ردۀ بندی کنگره،
ردۀ بندی دیوبند،
ردۀ بندی نظامی ملی،
شابک،
۹۷۸-۶۰-۵۸۴۶۳۱-۳

www.ketab.ir

عَلَى السَّلَامِ واستمر انوار

سید عبدالمجید فلسفیان

چاپ اول: پاییز ۹۸

چاپ: دفتر تبلیغات اسلامی

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

تلفن مرکز فروش: ۰۲۵-۳۷۷۱۳۳۲۸ / ۰۲۲-۹۱۲۷۴۶۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۳۲-۲۹-۳

همه حقوق این اثر متعلق به ناشر است

انتشارات لیلة القدر
۰۲۵-۳۷۷۱۳۳۲۸

انتشارات ذکرا
۰۲۱-۸۶۴۵۷۸

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۱	روش
۳۱	امتیاز این روش
۱۵	مخاطب نامه
۱۹	فلسفه نوشتن نامه
۲۳	متن نامه ۳۱ نهج البلاغه
۳۳	نامه در یک نگاه
۳۹	چکیده
۴۱	کلید و محور نامه
	فرازبندی نامه
۴۵	فراز اول: ویژگی های پدر و فرزند
۵۷	فراز دوم: فلسفه نوشتن نامه
۶۹	فراز سوم: ارکان چهارگانه
۷۹	فراز چهارم: حیات قلب
۹۳	فراز پنجم: اصلاح خانه ابدی
۱۰۸	تفقه در دین
۱۱۷	فراز ششم: تأکیدی دوباره بر فلسفه نوشتن نامه
۱۲۷	فراز هفتم: عبرت از تاریخ

۱۳۹ فراز هشتم: عبودیت، محبوب‌ترین خواسته امام

۱۴۹ تفهّم و تعلّم

۱۵۲ زمینه‌های آموزش دین

۱۵۵ فراز نهم: خدامحوری

پیش‌گفتار

نامه‌هایی که پدایان برای فرزندانشان نگاشته‌اند و اساتید برای شاگردان، حکایت از نقس‌گشایی و تمرین تربیت دارد. شما وقتی «نامه‌های بلوغ» استاد صفایی به فرزندانش مطالعه می‌کنید متوجه گرایش و شدت اشتیاق نسل جوان امروز ما به آن^۱ و ژرفای تأثیرگذار آن^۲ در پایه‌ریزی شالوده فکری این نسل می‌گردید.

همچنین وقتی به عقب برگشته و به آن دوره‌ها انداخته و در لابلای نامه‌های گذشتگان به شاگردان یا به فرزندانشان نامه می‌نویسید، به این طاووس^۳ را مشاهده می‌کنید که چون طاووسی در میان آنها تلالؤ دارد و در رخسار او تأثیرگذاری این دو، در حوزه تربیت شگفت‌زده و از خود می‌پرسید این دو از چه کسانی اثر پذیرفته‌اند که اینگونه زیبا جلوه کرده‌اند؟! هم استاد و هم سید هر دو به این شدت به یک

۱. این کتاب در یک دهه گذشته بیش از ده نوبت با تیراژه هزار و پنج هزار توسط همین انتشارات انتشار یافته و رانند به چاپ رسیده است.

۲. سیدین طاووس از علمای قرن ۵ و ۶ هجرت که در وصفش همین بس که بارها شرف حضور خدمت حضرت حجت (عجلت تعالی فرجه‌ش) را یافته و خودش را بر اهل بیت حبس کرده و کتابهای زیادی در عرفان اسلامی نگاشته و خود ملزم به آنها بوده و از چنان سینه وسیعی برخوردار بوده که به فرزندش خطاب می‌کند: اگر دنیا از دست چپ پدرت به او برسد، از دست راست او بیرون می‌رود، بدون آنکه دست چپ او آگاه شود. از جمله کتابهای سید، نامه او به فرزندش در هنگام بلوغ است که آن را «کشف المحجبه لثمره المهجه» نامیده است که به زبان فارسی به نام‌های «برنامه سعادت» و «فانوس»، ترجمه شده است.

دارند که وام‌دار علی هستند و به غیر از علی از دیگران بی‌نیاز. و جا دارد که این دو در حوزه‌های آموزشی به ویژه حوزه‌های علمیه تدریس شوند.

علی این زبان ابراهیم و این وصی خاتم و این امام امت که نقش‌اش در هستی، در عبودیت حق خلاصه می‌شود و رسالت‌اش تنها دعوت به این عبودیت است؛ حتی در سخت‌ترین شرایط و در بحبوحه جنگ، این رسالت را رها نمی‌نماید؛ حکمت می‌گوید و وعظ زیبا می‌خواند و با خصم، جدال احسن را دنبال می‌کند تا آنکه هرگاه به ارزش و عظمت خود راه یابند و با تمام قامت از سرهستی بلند شوند، این از اسن دنیای دنی بیرون برند و در برابر عظمت حق سرفروود آورند و هر نفسی را در درون و هر طاعوتی را در جامعه و هر بتی را در جهان بشکنند و عبدالله شوند.

علی خود فرموده: «لَا يَرَى إِلَّا الْطَّيْرَ»؛ بدین سان است که هیچ عنقایی به بلندای همت او نمی‌رسد و سیل سخن، علم، همتی را درو می‌کند و هر قلب سنگ‌صفتی را می‌لرزاند و صیقل می‌دهد و نرم می‌کند و گبار قلمش هر جهلی را نشانه می‌رود و شمشیر زبانش هر مانعی بر سر رشد و حال انسان را برمی‌دارد و نگاه نافذش تا ابدیت را شهود می‌کند که اگر پرده‌ها کنار رود، پیران بر یقین علی و آگاهی‌اش نمی‌افزاید.

این امام دوران، آنچه را که حاملان وحی به امت و امت و امت افعال داده‌اند برای بشر پایان تاریخ به ارمغان آورده است؛ «أَنَّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ بَشَّرْتُ لَعْنَةَ الْمَعْظَمِ أَلِي وَعَظَ الْأَنْبِيَاءِ بِهَا أَمَّهُمْ وَأَذَيْتُ إِلَيْكُمْ مَا أَذَتْ لَأَوْصِيَاءُ إِلَى مَنْ بَعْدَهُمْ»؛ ای مردم من تمامی پندها و یادآوری‌هایی را که انبیا برای امت‌هاشان داشته‌اند، برای شما

آوردم و برای شما باز کردم و آنچه که بعد از انبیا، اوصیا و جانشین های آنان به مردم می سپارند من به شما سپردم و رساندم.

و در بیان دیگری می فرمایند: «وَاللّٰهُ مَا أَسْمَعُكُمُ الرَّسُولُ شَيْئًا إِلَّا وَهَآ أَنَا ذَا مُنْبِئٍ كُتُوهُ»^۱ «به خدا قسم هیچ چیزی را رسول به شما نشنوند مگر آگاه باشید که آن من است، شما شنوادم.»

از جمله این پیام های حکیمانه امام در حوزه تربیت، نامه ای است که سیدرضی به عنوان نامه ۳۱ از م به فرزندش امام حسن، آن را در نهج البلاغه آورده است که علاوه بر شرح بیکی که شارحان نهج البلاغه بر آن نوشته اند، به شکل مستقل نیز شروح زیادی اعم از فارسی و زبان های دیگر بر آن نگاشته شده است که حکایت از جایگاه ویژه این نامه دارد.

برای ما نیز این توفیق حاصل شد که بخشی از فرمایشات این نامه را در دوره های تخصصی نهج البلاغه با تعدادی از دوستان و متاق این گنجینه حکمت، گفتگو و در نهایت مکتوب نماییم تا شاید از گرمای رقیه نافه علی، تولد و حیات دوباره ای پیدا کنیم و بلوغ فرزندانمان را جشن گرفته و همه ونای جلیل و استاد رحیل با تاسی به سیره امیرالمؤمنین در راستای خط انتقال معارف و عمل های امروز و فردای جامعه نقشی ایفا کرده باشیم.